

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 435/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ruotsinkielisistä vaativista erityis- huoltopalveluista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sandra Bergqvistin /r ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 435/2022 vp:

Miksi ministeriö antoi lausunnon, joka on täysin ristiriidassa voimassa olevan lain ja eduskunnan poliittisen tahdon kanssa ja

mihin toimenpiteisiin ryhdytään sen varmistamiseksi, että valmistelu etenee voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kirjallisessa kysymyksessä ei olla tarkennettu, mihin sosiaali- ja terveysministeriön antamaan, lainsäädännön kanssa ristiriidassa olevaan lausuntoon viitataan. HUS-sairaanhoidopiiri on lähettänyt sosiaali- ja terveysministeriöön keväällä 2022 kirjeen, jossa se on esittänyt, että sosiaali- ja terveysministeriö ryhtyisi viipymättä toimeen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021, nk. Uusimaa-laki) muuttamiseksi siten, että HUS-yhtymä voisi ottaa tehtäväkseen HUS-järjestämissopimuksen perusteella nykyisen Etevan Erityispalveluyksikössä hoidettavia erityishuoltoon liittyviä tehtäviä. HUS-yhtymää koskevaan ratkaisuun on viitattu myös Kårkullan asiantuntijatoimintojen osalta.

Asiaa on käsitelty sote-ministerityöryhmässä kesäkuussa 2022 ja sosiaali- ja terveysministeriö on esittänyt virkakantana, ettei Kårkullan osalta muuteta lainsäädäntöä, vaan hyvinvointialueet sopivat lakisääteisen velvoitteen mukaisesti palveluiden myynnistä toiselle hyvinvointialueelle. Viime kädessä asiaan otetaan kantaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, sote-järjestämislaki) 39 §:n mukaisessa kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa. HUS-yhtymän lakisääteiset tehtävät ovat erikoissairaanhoidon tehtäviä. Uusimaa-lain 9 §:n mukaan HUS-järjestämissopimuksella voidaan sopia vain keskinäisestä työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi. Uusimaa-laki ei mahdollista sosiaalihuollon tehtävien siirtoa. Tällaisen siirron tekeminen olisi edellyttänyt lain muuttamista. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 58 §:n mukaan muiden kuin tukitehtävien järjestämisvastuun siirto ei ole mahdollista. Kehitysvammapsykiatria on osa

terveydenhuoltoa, mutta sen yhteys erityishuoltoon ja sen mukaiseen päätöksentekoon tarkoittaa, että se on myös osa sosiaalihuoltoa.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021 vp, nk. voimaanpanolaki) 56 §:ssä säädetään nykyisen ruotsinkielisten kehitysvammahuollosta vastaavan Kårkulla-samkommunin toiminnan jakamisesta ja jatkamisesta kaksikielisten hyvinvointialueiden toimintana. Kårkulla-samkommunin toiminta ei siten jatkuisi nykyisellään, erillisenä kuntayhtymänä. Nykyinen toiminta kuitenkin turvataan velvoittamalla kaksikieliset hyvinvointialueet tekemään sote-järjestämislain 39 §:ssä tarkoitettu sopimus (yhteistyösopimus ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa) sekä siirtymäkautta koskevilla säännöksillä. (HE 241/2020 vp).

Sote-järjestämislain 39 § 4 momentin mukaan ennen kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen hyväksymistä kaksikielisten hyvinvointialueiden on kuultava sosiaali- ja terveysministeriötä. Kunkin kaksikielisen hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyy yhteistyösopimuksen. Hyväksytty sopimus on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle. HUS-yhtymän puolesta sopimuksen hyväksyy yhtymävaltuusto ja Helsingin kaupungin puolesta kaupunginvaltuusto.

Jos kaksikieliset hyvinvointialueet eivät pääse sopimukseen yhteistyösopimuksen sisällöstä tai sopimuksen sisältö ei turvaa ruotsinkielisten kielellisten oikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa, valtioneuvosto voi lain mukaan päättää sopimuksen sisällöstä kuultuaan hyvinvointialueita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 39 §:n 5 momentin mukaan kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen toteutumista on seurattava ja arvioitava vuosittain. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt keväällä 2022 Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle valtionavustusta yhteistyösopimuksen laadinnan valmisteluun, jonka myötä ministeriö seuraa jo toimeenpanovaiheessa yhteistyösopimuksen valmistelua.

Uusi vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki ovat sosiaalihuollon lainsäädäntöä. Siksi palveluiden järjestämisvastuun tulee kaikissa tilanteissa olla hyvinvointialueilla, jotka tekevät erityishuollon antamista koskevat päätökset. Tehdyt muutokset, joihin kirjallisessa kysymyksessä viitataan, koskevat siis vain palveluiden tuottamista.

Helsingissä 16.9.2022

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén